

מטעמי תורת זילים

פרשת ויחי – דין חיבוט הקבר

יעקב אבינו ציוה את בניו לקבור אותו במערת המכפלה שנאמר "ויצו אותם ויאמר אלהם אני נאסף אל עמי קברו אתי אל אבתי אל המערה אשר בשדה עפרון החתי: במערה אשר בשדה המכפלה אשר על פני ממרא בארץ פנעו אשר קנה אברהם את השדה מאת עפרון החתי לאחוזת קבר: שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה" (בראשית מט, כט – לא). יוסף ואחיו קיימו את ציווי אביהם שנאמר "וייעשו כגיולו כן כאשר צונו: וישאו אותו בגיו ארצה פנעו ויקברו אותו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחוזת קבר מאת עפרון החתי על פני ממרא" (בראשית נ, יב – יג). והנה כל אדם שנקבר באדמה עוברים עליו כמה 'דינים' ואחד מהם הוא 'דין הקבר' (נוהר פרשת נשא דף קכו ע"א ד"ה וכמה בי, זוהר פרשת ויקהל דף קצט ע"ב ד"ה וזוהר פרשת ויקהל דף קצט ע"ב ד"ה 'נורת' מהרמ"ק).

ויש להבין, מהו דין 'חיבוט הקבר' שעובר האדם אחרי קבורתו באדמה? ומה האדם יכול לעשות עוד בחייו כדי להינצל מהדין הקשה הזה?

על ידי 'חיבוט הקבר' נפרדת מהאיש הזוהמא של חטא אדם הראשון

כל הנשמות היו כלולות בתוך אדם הראשון, וכאשר הוא חטא ואכל מעץ הדעת נהנו גם הן מאותה האכילה. אמנם חטאם לא היה שווה, כי נשמה שהיתה תלויה לאדם הראשון בפה ובחיד היתה לה הנאה גדולה מחמת הטעם שתלוי באיברים אלו, ואילו נשמה שהיתה תלויה ביד או ברגל וכדומה לא נהנתה כל כך (יסמיכת חכמים' להאריי' לר' נפתלי כץ מסכת ברכות פרק שני דף מה ד"ה ועפ"י דרך זה יתורצו). ואז כפי ערך בחינת פגם הנשמה בחטא ההוא כך נפלו אותן הנשמות יותר אל 'הקליפות' (שער הגלגולים' להאריי' ז"ל תחילת הקדמה כג, 'ספר הגלגולים' להאריי' ז"ל בחלק ליקוטים דף מד ע"ב ד"ה ענין חיבוט) ונעשו אותן 'קליפות' לבושים לנשמות (שער הגלגולים' להאריי' ז"ל תחילת הקדמה כג) 'קליפות' (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קסט ע"ב ד"ה והרב עצמו שם), כך שלכל נשמה נעשה לבוש של 'קליפה' המיוחס לה כפי בחינת ומדרגת חטאה. ומאז אותה הקליפה הלפפה את הנשמה הקדושה והרוחנית כל ימי חייה מסביב לה. וזה נרמז בדברי רבותינו כי "בא נחש על חוה" והוא "הטיל בה זוהמא" (ראה גמי' שבת דף קמו תחילת ע"א). וכן בכך שהוטלה זוהמא באדם הראשון וזרעו הבאים אחריו עד ימות המשיח (שער הגלגולים' להאריי' ז"ל תחילת הקדמה כג).

הזוהמא והקליפה שדבקה אז בכל הנשמות לא יכולה להיפרד מאותן הנשמות בחייהן (שער הגלגולים' להאריי' ז"ל תחילת הקדמה כג), גם לא על ידי 'תשובה' שיש ביכולתה להסיר את כל שאר הזוהמות והקליפות שאדם משך על עצמו על ידי חטאיו (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קסט ע"ב ד"ה והנה כל הזוהמות), והטעם לזה כי החטא של הנשמות שהיו בתוך אדם הראשון היה גדול מאוד. לכן מוכרחים כל בני האדם בעולם למות כי רק אחר כך יכולה לסור ולהיפרד מהם אותה הזוהמא (שער הגלגולים' להאריי' ז"ל תחילת הקדמה כג) על ידי 'חיבוט הקבר' (יסמיכת חכמים' להאריי' לר' נפתלי כץ מסכת ברכות פרק שני דף מה ד"ה ועפ"י דרך זה יתורצו) שבו מתנער הבשר בעפר בעת הקבורה (חסד לאברהם' מעין חמישי עין נהר ו ד"ה וזהו סוד הזוהמא) ונחטב האדם ב'מקלות' (יסמיכת חכמים' להאריי' לר' נפתלי כץ מסכת ברכות פרק שני דף מה ד"ה ועפ"י דרך זה יתורצו) עד שנפרדת ממנו הזוהמא שדבקה בו (חסד לאברהם' מעין חמישי עין נהר ו ד"ה וזהו סוד הזוהמא, 'יסמיכת חכמים' להאריי' לר' נפתלי כץ מסכת ברכות פרק שני דף מה ד"ה ועפ"י דרך זה יתורצו). מאותה האכילה של אדם הראשון. וכפי מה שפנה אז, כך הוא עונשו בחיבוט (יסמיכת חכמים' להאריי' לר' נפתלי כץ מסכת ברכות פרק שני דף מה ד"ה ועפ"י דרך זה יתורצו). ותעורבות זוהמא זו באדם והפרדתה ממנו תימשך עד קץ הימים לעתיד לבוא שאז יבולע המוות לנצח (נפש החיים' שער א פרק ו ד"ה ונמשך הענין כי בהגה).

וזה מה שנאמר לאדם הראשון עצמו לפני שחטא "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות" (בראשית ב, יז), לא שהיה זה קללה ועונש, אלא שרק נאמר לו כי על ידי שיאכל מהעץ תתערב בו 'זוהמא' של הרע ולא יהיה תיקון אחר להפרידה ממנו אלא רק על ידי המיתה והעיכול בקבר. ומטעם זה אחרי החטא ה' גירש את אדם הראשון מגן עדן בכדי שלא יאכל מעץ החיים, כי אם היה טועם ממנו היה חי לעולם, וחס וחלילה לא היה לו יותר תיקון להפריד את הרע ממנו, ולא היה רואה מאורות וטובה כל ימיו. ונמצא כי לטובתו גרש אותו ה' יתברך מגן עדן על מנת שיוכל למות ויפרד ממנו הרע. וזה מה שנאמר "ויאמר ה' אלקים הן האדם הנה פאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ויאכל וחי לעלם: וישלחהו ה' אלקים מגן עדן" (בראשית ג, כב – כג) (נפש החיים' להאריי' לר' חיים מוולוז'ין שער א פרק ו ד"ה ונמשך הענין כג). וכך כל אדם שמת ונקבר (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא פרק סה מאמר ראשון דף קסט ע"ב ד"ה והרב עצמו שם) עובר עליו דין חיבוט הקבר (יסמיכת חכמים' להאריי' לר' נפתלי כץ מסכת ברכות פרק שני דף מה ד"ה ועפ"י דרך זה יתורצו) ומתעכל בשרו, ועל ידי כן נפרדת ממנו הזוהמא של הנחש (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא פרק סה מאמר ראשון דף קסט ע"ב ד"ה והרב עצמו שם).

צער חיבוט הקבר הוא גדול ונורא (מחברת הקדושי' לר' חיים וייטאל דרוש שני מציאת מצרים דף ע"א ט"ו ב ד"ה הסוד הוא שרמז) ואין שום אדם שניצול מדין זה לגמרי (מעבר יבק' שפתי רגות פרק מב ד"ה ואמנם לא כל האנשים), ואפילו צדיקים גמורים (זכר דוד' מאמר ראשון פרק פח דף רמה ע"ב ד"ה ונדע שאין) היו מתייראים ממנו (מעבר יבק' שפת אמת פרק יג ד"ה ואמרו שאע"פ שהצדיקים. ראה 'ספר חסידים' סימן תשל"ז). וכן יונקי שדים (ראשית חכמה' שער היראה פרק יב ד"ה ארי"ם משוש ר"א קשה' ממסכת חיבוט הקבר) לא ניצולים ממנו (מעבר יבק' שפת אמת פרק יג ד"ה ואמרו שאע"פ שהצדיקים) ואף לא נפלים מבטן אמם (ראשית חכמה' שער היראה פרק יב ד"ה ישאלו את ר"א ממסכת חיבוט הקבר, 'דבר בעתי' לר' מרדכי ששון חלק סעודה רביעית עמי סח ד"ה סעודה רביעית). וכל זה מפני 'הזוהמא' שדבוקה בכולם (דבר בעתי' חלק עקדת יצחק' עמי ל ד"ה ויקרא אברהם) מימי אדם הראשון (זכר דוד' מאמר ראשון פרק פח דף רמה ע"ב ד"ה ונדע שאין) שצריך לנערה ולהוציאה על ידי החבטה (מעבר יבק' שפת אמת פרק יג ד"ה ואמרו שאע"פ שהצדיקים) וניעורו הבשר בעפר (זכר דוד' מאמר ראשון פרק פח דף רמה ע"ב ד"ה ונדע שאין). ומכאן שדין זה חמור יותר מדין הגיהנום, שהרי בגיהנום נידונים רק מגיל עשרים שנה ומעלה ואילו בחיבוט הקבר בפתות (ראשית חכמה' שער היראה פרק יב ד"ה ארי"ם משוש ר"א קשה, 'חסד לאברהם' מעין חמישי עין נהר ו ד"ה ישנו שם' ממסכת חיבוט הקבר).

וכך היה גם עם אותם ארבעה אנשים שלא חטאו בימיהם (חסד לאברהם' מעין חמישי עין נהר ו ד"ה וזהו סוד הזוהמא) והיו צדיקים גמורים (ספר הגלגולים' להאריי' ז"ל בחלק הליקוטים דף מד ע"א ד"ה ענין חיבוט) ואף על פי כן היו חייבים למות מחמת 'יעטיו של נחש' (חסד לאברהם' מעין חמישי עין נהר ו ד"ה וזהו סוד הזוהמא), כלומר מזוהמת הנחש שהוטלה באדם וחווה והיתה דבוקה גם בהם (עפ"י 'שער הגלגולים' הקדמה כג ד"ה האמנם לא כולם שוים), והם בנימין בן יעקב, עמרם אביו של משה, ישי אביו של דוד וכלאב בן דוד (גמי' שבת דף נה ע"ב). ויש אומרים שלוי בן יעקב הוא במקום כלאב בן דוד (ספר הגלגולים' להאריי' ז"ל בחלק הליקוטים דף מד ע"א ד"ה ענין חיבוט) או במקום עמרם אביו של משה (שער הגלגולים' הקדמה כג ד"ה האמנם לא כלם שוים. וראה נוסחה נוספת ב'שער מאמרי רז"ל' להאריי' ז"ל בליקוטי מהר"י ד"ה והנה כל הזוהמות). ונוסף להם היה גם כלב בן יפונה (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא פרק סה מאמר ראשון דף קע ע"א ד"ה והנה כל הזוהמות) ויהושע בן נון, שלא היה בעוון העגל (שער מאמרי רז"ל' להאריי' ז"ל בליקוטי מהר"י ד"ה והנה כל הזוהמות, 'ספר הגלגולים' להאריי' ז"ל בחלק הליקוטים דף מד ע"א ד"ה ענין חיבוט, 'שער הגלגולים' הקדמה כג ד"ה האמנם לא כלם שוים) אף אחד מהם, והם הוצרכו למות רק כדי להפריד את 'הקליפה' שדבקה בהם מחמת הנחש הקדמון (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא פרק סה מאמר ראשון דף קע ע"א ד"ה והנה כל הזוהמות).

כל אדם יכול חלילה להוסיף על עצמו עוד בעונש 'חיבוט הקבר' אם הוא לא מדקדק במאכלים בעולם הזה ולא מבחין בין איסור והיתר אפילו רק בדברים שאסרו חכמים (אור צדיקים' למהר"ם פאפרש פרק יט ד"ה ע"כ כי יש). ולא עוד, אלא אף אם אוכל אכילות של רשות (דבר בעתי' חלק עקדת יצחק עמי כט ד"ה וירא והנה איל) ומשתאות (דברים אחרים' להחיד"א דרוש לא ד"ה ואיסור הגול) וזולל בשר וסובא יין למלאות תאוות גופו (ספר התניא' ליקוטי אמרים פרק ז) יותר מהדרוש לחיות נפשו – הרי זה מענג את הסטרא אחרא (דבר בעתי' חלק עקדת יצחק עמי כט ד"ה וירא והנה איל) ומשאיר רושם בגופו (ספר התניא' ליקוטי אמרים פרק ז) שמצריך בו את דיני 'חיבוט הקבר' (ספר התניא' ליקוטי אמרים פרק ז, 'דבר בעתי' חלק עקדת יצחק עמי כט ד"ה וירא והנה איל) והגדלת צערו בהם (דברים אחרים' להחיד"א דרוש לא ד"ה ואיסור הגול). והוא נידון אז על כל איבר ואיבר שנהנה מהעולם הזה, למעט אם נהנה במקום מצוה (ביאור הגר"א למשלי פרק ו, לג) כמו 'סעודות מצוה' (ראשית חכמה' שער היראה פרק יא ד"ה וכאשר יחשוב אדם). לכן טוב שאדם ימשוך את ידו מאכילת בשר ושתיית

די"ה והנה כל הוזהמות, 'ספר הגלגולים' להאריי ז"ל בחלק הליקוטים דף מד ע"א ד"ה ענין חיבוט, 'חסד לאברהם' מעין תמישי נהר ו די"ה ענין חיבוט הקבר) **והוא כבר מתחיל לרום תולעים** (יאר החמה) על זוהר פרשת ויקהל דף קצט ע"ב די"ה 'גרות' מהרמ"ק). **דין זה נמשך שלשה ימים** (טעמי המצוות: להרדב"ז מצוה תקעו די"ה וכבר ידעת, עפ"י 'דבר בעתי' חלק עקדת יצחק עמי' ל' די"ה בהר ה' יראה) **לכן תיקנו שימים אלו הם ימי בכי של האבלים על המת, לפי שהדין שווה אז לגוף ולנפש** (טעמי המצוות: להרדב"ז מצוה תקעו די"ה וכבר ידעת). **אמנם אם חל בימים אלו יום השבת, אז הנשמה נחה בו ולא סובלת את 'דין חבוט הקברי' עד למוצאי שבת** (יבעלי ברית אברהם' לר' אברהם אולכאי זקנו של החיד"א פרשת בא די"ה מסרה השביעי).

מדרגת הקליפה הדבוקה באדם שונה מאחד לאחד (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר ראשון פרק פח די"ה ונדע שעין כל הנשמות), **וכפי ריבוי 'הקליפה' של האדם כך חובטים אותו ומנערים את 'הקליפות' מהנפש שלו** (ידעת חכמה' שער הידיעות פרק שבעי די"ה 'ישמעתי מהמפולאי' בשם ר' זלקיני מ"ק פוזנא) **עד אשר תותש לגמרי כל זוהמת הנפש של אדם הראשון בחטא עץ הדעת ומה שהטיל הנפש זוהמה בחוה** (דבר בעתי' חלק יום שבת קודש עמי קמא די"ה והמטה רמז לחיבוט) **וכן כל הזוהמה שנדבקה באדם מחמת תאוות והנאות העולם הזה** (ידברים אחדים' להחיד"א דרוש לא די"ה ואיסור הגזל, 'כסא דוד' להחיד"א דרוש יג לשבת תשובה די"ה וזהו הטעם שבחבוט). **לכן גם כריסו של המת מתבקעת באותם הימים** (ידברים אחדים' להחיד"א דרוש לא די"ה ואיסור הגזל) **על ידי המכות בבטנו** (יאר צדיקים' למחרי"מ אפירש פרק ט די"ה דע כי מי שלא היה) **שנאמר "וְיָרִיתִי פָרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם"** (מלאכי ב, א). **ואז אומרים למת** (ידברים אחדים' להחיד"א דרוש לא די"ה ואיסור הגזל) **"הוצא מה שבלעת** (יאר צדיקים' פרק ט די"ה דע כי מי שלא היה) **ותיטול אותו!"** (ידברים אחדים' להחיד"א דרוש לא די"ה ואיסור הגזל).

רמת העונש בעת 'חיבוט הקבר' תלוי במדרגתו של כל אדם ואדם

כולם חייבים דין 'חיבוט הקבר' מחמת גנם עווננו של אדם הראשון (זכר דוד' מאמר ראשון דף קצט ע"ב פירוש מאנא), רק שכל אדם ואדם סובל עונש בחיבוט הקבר כפי מדרגת קליפתו וכפי עוצם דבוקתו (שער הגלגולים' להאריי ז"ל הקדמה כג די"ה וכמו שביארנו). **לכן הצדיקים אשר עשו מעשים טובים בחייהם, והיו כבר "חובטים" בעצמם על ידי היסורים והצער שסבלו בחייהם ועל ידי התורה שמתשת גופו של אדם** (ראה סמדרין דף כו ע"ב בשם רב חנוך), **הפריזו כבר מעצמם את 'הקליפה' אך לא לגמרי, לפי שאי אפשר להפרידה בחיים לגמרי. והם צריכים רק קצת חיבוט הקבר** (ספר הגלגולים' להאריי ז"ל בחלק ליקוטים דף מד ע"א די"ה ענין חיבוט, 'מעבר יבקי' שפתי רנות פרק מב די"ה ואמנם לא, 'זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק סה דף קע די"ה), **שעל ידו בנקל ייפרד מהם הזוהמה** (שער מאמרי רו"ל ליקוטי מהרח"ו די"ה והנה כל) **בחבטה כל שהיא** (שער הגלגולים' הקדמה כג די"ה ובה תבין ענין). **ואז מסיימים להם דין 'חיבוט הקבר' באותו היום שנקברו והם עולים למקומם הראוי להם** (דבר בעתי' חלק עקדת יצחק עמי' ל' די"ה בהר ה' יראה).

וכן אנשים רגילים אף שאינם תלמידי חכמים (מדרש תלפיות' ענף חבוט הקבר די"ה 'כל מי שאוהב' מהמחבר בחער) **אך הם אוהבים את הצדקות ואת התוכחות, אוהבים גמילות חסדים, מניסי אורחים ומתפללים תפילתם בכוונה – אינם רואים דין חיבוט הקבר** (חסד לאברהם' מעין תמישי נהר ג די"ה 'שינוי' שם' ממסכת חבוט הקבר פרק ג, 'ראשית חכמה' שער היראה פרק יב די"ה 'ארי"מ משום ר"א קשה' ממסכת חבוט הקבר פרק ג, 'ספר חסידים' סימן לב, 'מדרש תלפיות' ענף חבוט הקבר די"ה כל מי שאוהב). **וכן השמחים במה שחנן אותם ה' יתברך ואינם מקנאים בשל אחרים, ולבם ופיהם שווים לברך את זרע ישראל בטובת עין ולב, אין להם חיבוט הקבר** (יסוד יוסף' לרבו של מחבר יקב הישר' פרק סב די"ה 'על כן כשמספרי' וכתב שקבלה היא בדינה). **ובכלל זה המעבירים על מדותם** (זרע ברך' מהדורא בתרא פרשת תזריע דף כב ע"א טור א' די"ה ואז יכנה לב). **כי אותן מצוות סגוליות מפרידות את 'הקליפות' מאותם אנשים בלי צער אחר מיתתם** (שער הגלגולים' להאריי ז"ל הקדמה כג די"ה וכמו שביארנו לעיל) **על ידי שהן מהפכות על האדם את 'מדת הדין' ל'מדת הרחמים' והוא דבק בה' יתברך, ואז מרחמים עליו מן השמים ומפרידים ממנו את מה שדבק בו הסטרא אחרא על ידי תענוגי העולם הזה וגם מפרידים את 'הקליפה' האחוזה בנפשו מחטא אדם הראשון** (מדבר קדמות' להחיד"א מערכת ח אות יד, 'כסא דוד' להחיד"א דרוש יג לשבת תשובה ד"א"י הדברים האלו).

אך לעומתם הרשעים צריכים טרחה יתירה (מעבר יבקי' שפתי רנות פרק מב די"ה ואמנם לא כל האנשים, 'גולל אור' לר' מאיר ביקיאים אות שין דף מט ע"א די"ה ענין חיבוט הקבר) **וצער גדול מאוד מאוד, כדי שיוכלו להפריד את 'הקליפה' מהם** (ספר הגלגולים' להאריי ז"ל בחלק ליקוטים דף מד ע"א די"ה ענין חיבוט, 'שער מאמרי רו"ל ליקוטי מהרח"ו די"ה והנה כל הוזהמות). **כי הם לא עשו שום דבר בחייהם על מנת להפריד את אותה 'הקליפה' מעליהם** (גולל אור' לר' מאיר ביקיאים אות שין דף מט ע"א די"ה ענין חיבוט הקבר) **ועוד על ידי כל תענוגיהם בעולם הזה הם קשרו וחיצונו עוד יותר את 'הקליפה' בגופם ונפשם** (שער הגלגולים' להאריי ז"ל הקדמה כג די"ה וכמו שביארנו לעיל), **וכפי חיזוקם ודבקותם וקישורם בה כך הם צריכים חיבוט וניעור חזק יותר ב'חיבוט הקבר'** (ספר הגלגולים' להאריי ז"ל בחלק ליקוטים דף מד ע"א די"ה ענין חיבוט, 'שער מאמרי רו"ל ליקוטי מהרח"ו די"ה והנה כל הוזהמות). **לכן הקברנים צריכים לכוון בשעה שהם קוברים את המתים שתתעכל בקרקע כל אותה הזוהמה שהתערבה בנפשם של המתים בחטא אדם הראשון, והם יישארו נקיים ממנה** (טעמי המצוות' למחרי"מ על ספר ליקוטי תורה' להאריי ז"ל פרשת ויחי מצות קבורת מת).

על ידי קבורת הערלה בעפר יכול הנימול להינצל מדין חיבוט הקבר

על ידי שעושים לתינוק ברית מילה בגיל שמונה ימים, מורידים ממנו הרבה מעונש 'חיבוט הקבר'. **כי אחיזת זוהמת 'הקליפה' במקום הערלה היא חזקה, ובהסירו את הערלה בברית המילה הרי הוא נפטר מאותה 'הקליפה' שם**. אך אם לא 'מולו את התינוק, אזי 'הקליפה' תישאר בגופו במקום הערלה, וכאשר ימות יצטרך חיבוט גדול מאוד בקבר כדי להפריד גם את הזוהמה שכנגד הערלה (בניהו' לר' יוסף חיים מברד' על ליקוטי הוזהר הקדמה דף א ע"א די"ה דם). **ואם התינוק הזה שנימול יגדל ויהיה לאיש וישמור את ברית הקודש כראוי, אזי כשיגיע לעת מותו לא יהיה עוד שום תביעה כנגדו לעשות לו חיבוט הקבר, כי אותה הערלה שהיא חלק 'הנחשי' אשר הסיר בברית המילה כבר ניתנה כימזון' לנחש בקבורתה בעפר שנאמר "וְיָנַחַש עִפְרָ לְחֶמּוֹ"** (ישעיה סה, כה) (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק סה דף קצט ע"א די"ה ופי הרמ"ק). **ואז כשיגיע העת שייירד גופתו של הנימול לעפר לא תאחז בו עוד 'הקליפה'.** וגם הלילי' אשת השטן לא יהיה לה כוח לניוק מגופו שבעפר כי כבר התרחקה 'הקליפה' ממנו לגמרי (זכר דוד' לר' דוד זכות ממדינת מאמר א' פרק סה דף קצט ע"א די"ה ופי הרמ"ק).

קבורת הערלה בעפר רומזת שיש בה כוח להציל את הנימול מ'חיבוט הקבר'. ואף שיש נהגו לקבור את הערלה דווקא בתוך קבר של מת כדי שלא תישאר בחוץ ותהיה מושלכת לאשפה ויהיה זלזול ב'קליפות' דבר שעלול להביא קטרוג – הרי שאין צורך בזה ודי ששמים את הערלה בעפר ובה ניתן לְנַחֵשׁ חלקו ולחמו "לאכול" ממנו כל אימת שירצה, אף שהערלה הולכת ומתעכלת בעפר (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קע ע"ב די"ה ואע"ג שמדברי התיקונים). **וטוב למחר ולקבור את הערלה ככל האפשר, על מנת לבער את חלק הטומאה מהבית, שהערלה היא חלק הס"מ וחומרת טומאתה רב מאוד.** ומטעם זה המנהג שלא להמתין לקבורת מת כדי לקבור את הערלה עמו, אלא תכף אחר המילה נותנים אותה באדמה. ויש מוהלים שנהגו להצניע הערלות אשר כרתו בידם מבני ישראל, וכשהמוהלים הולכים לעולמם קוברים את הערלות עם התכריכים שלהם, מתוך אמונה כי כל 'מוזיק' ו'מחבל' יברח מפניהם על שהכניסו תינוקות בברית של אברהם אבינו. **ומכל מקום גם מוהל זה יקדים לשים את הערלה בכלי עם עפר מיד אחרי המילה כדי לתת את החלק לס"מ, כך שיוכל הנימול להינצל מחיבוט הקבר** (זכר דוד' מאמר ראשון פרק סה דף קע ע"ב די"ה ולמנהג המיל' די"ה ויש מוהלים).

שימת הערלה בעפר מועילה לכל נימול, ובלבד שהוא ישמור את בריתו במשך חייו (זכר דוד' מאמר ראשון פרק ס"ה דף קס"ט ע"א די"ה וא"ת דכאן משמט). **וכל זה איננו כולל ערלת 'ממרי' כי נשמתו מקולקלת, ואדרבא אין לשים את ערלתו בעפר שבה נעשה תיקון ל'נחשי'** (זכר דוד' מאמר ראשון פרק ס"ה דף קס"ט ע"א די"ה ונאמר עוד שם). **ואם חלילה לאחר ברית המילה נאבדה 'הערלה' של נימול רגיל אשר איננו ממזר, ולא הספיקו לשים אותה קודם לכן בעפר – בוודאי יישאר הנימול הזה חסר מהתיקון ההוא שהיה יכול להציל אותו מדין 'חיבוט הקבר'.** לכן יצטרך אותו הנימול לעסוק במשך חייו בסגולות המועילות להציל מדין חיבוט הקבר כמו צדקה, גמילות חסדים, הכנסת אורחים לביתו ותפילה בכוונה. **ויש חובה גמורה על המוהל שאיבד את הערלה ולא נתנה בעפר, לשים זיכרון בנקסו על שאבדה הערלה לנימול זה ולא שמו אותה בעפר כפי הראוי.** וכשיגדל הנימול ידבר המוהל על לבו ויזהירנו לקיים את אותן הסגולות המועילות להינצל מהעונש המר של חיבוט הקבר (זכר דוד' מאמר ראשון פרק ס"ה דף קע ע"א די"ה ועתה אם נאבדה הערלה) (להרחבה בענין הערלה ראה מאמרינו לפרשת וירא – ערלת הבשר של ברית המילה. להרחבה בענין הממזר ראה מאמרינו לפרשת אחרי מות קדושים – 'איסור אשת איש וממזר').

